

CODOLADA

SOBRE

Es Carnaval de Mahó

L' AÑ 1896

PER

ANDREU SINTES

S. M

SM

C^a8

40

MAHÓ

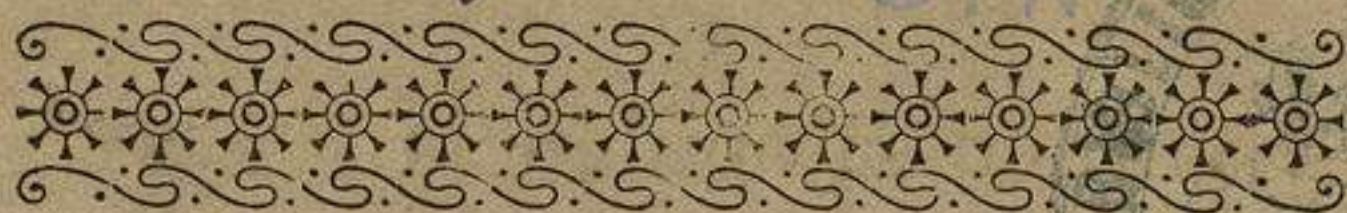
IMP. DE M. PARPAL

1896

46.0 - 2/6 - 8

Regalado por su
Autor. Año 1896.

P-485A

CODOLADA

¡Oh Señor omnipotent!
Donaume llum un moment
Per contar sens cap engañ
Es carnaval d' aquest añ.
Dig, y no es ponderació
Qu' ha causat s' admiració
De sa gent qu' aquí ha vingut;
Dig á tots, y es ben sabut,
Que ningú tant esperava,
Y molta gent exclamava
Contemplant sa processó,
¡Que pulit! ¡Ditchós Mahó!

.
.

Sa guerra ha tancat sa porta
A s' industria de Menorca;
Tant es pobre com es rich
No s' poden fer ni un vestit;

El Autor
Para la Biblioteca Pública

Y vivint en sa opulencia
 Han passat á s' indigencia;
 No dig res etsagerat
 Perque ho teng ben estudiat;
 ¿Cuants sabaters no hy havia
 Qu' enviavan nit y dia
 Sensa poder descansar,
 Caixas plenas de sabatas
 Molt pulidas y baratas
 A s' illa de Cuba? Y dó...
 Ja s' ha acabat tot alló;
 Y tenian ocupats
 Cuant estavan enfeinats
 Doscents homos cada un
 Que feyan feyna ab es llum...
 Y guañavan per setmana
 Dotze duros de soldada?
 Tot assó ja s' ha acabat,
 Sa miseria ha comensat,
 Y tothom ja s' en entém;
 Molt de temps hy pensarem,
 Pero.... fòra mes plorar.
 ¿Qu' es que teng jo que contar?
 No se com vos teng que dir

Lo qu' ha succehit aquí;
 Es cas es, qu' atravessam
 Un temps de miseria y fam,
 Y tots esteim, sensa embuis,
 Plens de deutes fins el uis,
 Sense poder vislumbrar
 Sa manera de pagar.

Es potentat opulent
 Ja de correr está dolent
 Per veurer si cobrará
 Lo que ly deu es mañá;
 Es Mestre, tot afanat,
 Cobraria de bon grat
 Y no duría pedassos
 Si cobrás tots els atrassos;
 S' oficial de sabater
 No pot avensar un dobler,
 Y cuant cobra, p' es seu mal,
 Guaña al ters d' es seu jornal
 No podentse ja vestir
 Ni familia mantenir.
 ¿Ahont hem d' anar á parar?
 De casa en casa á captar.

Assó es s' estat ¿qui ho diría?

De Menorca avuy en día;
 Y es qui digui lo contrary
 Es un gran estrafulary;
 De manera que veyent
 Que tothom está perdent
 Y no pot guañar un dobler,
 Una junta se va fer
 De personas animadas,
 Decentas, bonas y honradas
 Que sa cosa encaminás
 Y de tot s' en encuidás
 Per surtir una mascarada
 Guapa, y ben organizada,
 Que passant pers el carrers
 Replegas uns cuants doblers,
 Els quals religiosament
 Los donás com á present
 Conquistat ab sa paciencia,
 A sa gran Beneficencia.

Sa Junta se componía
 D' un, que tot ho dirigía,
 Un mestre sastre, un forner,
 Tres industrials, un fuster,
 Un marino, tres señors,

Un escribent, ó be dos,
 Y á la fí, de tot hy havia,
 Pero aquell qui ho dirigía
 Ab gran tino y molta ciencia,
 Era sa gran eminencia
 Mestre Juan Pons y Amorós,
 Homo molt llest y mañós
 De pocs aïns y moltas llums,
 D' aquells que no tenen fums
 Y saben si be se trata,
 Ahont apreta sa sabata.
 D' aquells de molt esperít
 Bon músich y lletraferit,
 Amante de cosas bonas,
 Molt obsequiós ab sas donas
 Y enemich de fer posturas;
 Profesor d' apicultura,
 Poeta, pintor, trombon,
 Y s' homo mes bò del mon.
 (Crech qu' está ben retrattat
 Es qui da!t he anomenat.)
 Aquét va asser es Director
 D' es Carnaval de Mahó;
 Sols qu' els altres dirigían

Y feyan lo que volían
 Pero ell ho comandava
 Y tot ho ben disposava;
 Quedant tot organizat
 Es dia de Sant Donat.

¡Cuants de pobres han viscut
 Ab es trabay qu' han tingut!
 ¡Cuants haurían fet badais
 Si no hy hagués hagut trabay!
 Jo que som un sabater
 Dèu pareis he hagut de fer
 Y s' ofici ja he retut
 Perque 'stig ben convensut
 De que faré mes doblers
 Sercant buinas p' es carrers,
 Lo cual dona resultat
 A molts d' es qui ho han provat.
 Basta ja de digressió
 Y entrém á sa descripció.

Doñ Manuel es General
 Homo de retxa y formal
 S' esplanada va cedir
 Perque s' pogués reunir
 Aquella gran mascarada,

Que, una volta organizada
 Els Bériks va saludar
 Comensant á caminar
 Per es carrers de Mahó,
 Y causant s' admiració
 De tots els qui ho presenciavan
 Qu' en tant en tant exclamavan
 ¡Oh hermosura! ¡Oh perfecció!
 Jo m' trobava casualment
 A sa porta d' un convent
 Exercint es meu ofici,
 Y vaitx sentir un gran bullici
 Que casi me feya por
 Y venía cap á jo;
 Deix sa feina; y pos darrera,
 Sanaya, pala y garnera;
 Als es cap; y quét parat
 Veyent tot aquell bogat.
 Al-lots, donas, homos grans,
 Véhas, caps d' olla, gegants,
 Tanta cosa á la vegada
 Hy havia á sa mascarada,
 Que vaix quedar esbadalit
 Veyent tot lo que hos he dit.

Procuraré fer memoria
 Perque quedi dins s' historia
 Y contarvos per demunt
 Lo que hy havia punt per punt.

· · · · ·
 Ple de bombas carregat
 Un carro molt arrenjat
 Ab bombers que també anavan
 Y á 'n es públich esbrufavan
 Ab aigu que feya olor
 De rosas crespells y ametló.
 Una calesa apropiada
 De satí tota forrada
 Ab dos andalusos dins
 Que duyan trages molt fins.
 Un molí despues seguía
 Que ab es vent y tot molía,
 Acompanyantlo despues
 Tres ó quatre moliners.
 Seguían quatre pagesos
 Ab els apropiats desfressos,
 Vestits á l' antigua usansa
 Heinas, arreus de labransa,
 Cávachs, aradas, garbells,

Barsellas, dais, cavaguells,
 Un gran trofeo formavan.
 Ab capells de jipijapa
 Un carro ple de cubanos,
 Fumantse un grapat d' habanos
 Cuyo fum embelessava.
 Despues s' atenció cridava
 Sa Torre del Rey Anfós,
 D' un aspecte molt hermós
 Ab soldats, fusells, lleons,
 Balas, cartutxos, canons,
 Y guerrers vestits de malla.
 Mereixía una medalla
 Per es bon gust y es valors,
 Es cotxo d' es tres señors;
 Eran es mes rics desfressos
 Aquells tres nobles francesos.
 España representant,
 Venía un carro triunfant
 Ab banderas nacionals
 Flámulas, y escuts reals.
 De sa mel s' alegoría
 Llevoras també venía;
 Y una xeringa de plom

Per xeringar tot el mon,
 Puis tenia quinze pams
 De llarg, estimats germans;
 Dos Doctors l'acompañavan,
 Practicants també hy anavan
 Dins un carro, que no sé
 Quin mestre 'l va haver de fer.

Se bandera 'stil grotesch
 Des *Centro Carnavalesch*
 Dins sa carretela anava,
 Sa Junta l'acompañava
 De frach vermey tots vestits,
 Ab sas bandes de satins
 Serrell d'or y duas cens.
 Ben armats fins á sas dents
 Dos indios tambe venían,
 Que vestits molt bons lluhían.

Despues seguía un ventay
 Llarg qui no acabava may
 Que s'obría y se tancava
 Segons es vent que bufava.
 Un gran niu ab dos ausells
 Tot adornat de remells.
 Es Director que culcava

Y á molta gent saludava
 En sa ma, y era pulit
 Veurel ab aquell vestit.

Es carro de sa marina
 Era una cosa molt fina
 Tot forrat, ple de banderas,
 Per devant y per darrera.

Despues la *Santa María*,
 Barco antich y de valía.

Una panera molt gran
 De llargaria dotze pams,
 Plena de flors molt estrañas
 Y de l' abundancia bañas.

S' eléctrica maquinaria,
 Mare de sa lluminaria,
 Seguía á tots demostrant,
 Y aigu de rosas vessant,
 S' adelanto d' avuy dia.

Despues vaitx veurer venía
 S' emblema des pescadors,
 Mariners, mariscadors,
 Tots els arreus de la mar
 Hy havia per acabar.

Dos negres vestits de blanc

Qu' anavan fumant fumant.
 Después seguían els jochs,
 No hos penseu ni havían poch's;
 Ni havia sens ponderar
 Lo que s' pot imaginar.
 S' *aquarium* allevor venía
 Que llambretjava y lluhía,
 Ple d' aigu, peixos, coral,
 Ostras, nacras, algas, sal,
 Un buzo dins, trabayant,
 Y marisc per tot cercant,
 Y demunt una titeta
 Que burinava s' aleta.

Pero germans lo qu' hy havia
 De mes valor aquell día
 Lo de mes gust, mes hermós,
 Mes pulit, y mes rumbós,
 Era per lo ben posat
 S' emblema *La Caridad*.
 Demunt una scalinada
 Una pagesa afeitada
 A cuyos peus van postrats
 Cinch jovens molt ben posats
 Que figuravan en torn

Els cinch paísos del mon;
 Sis columnas d' or lluhían
 Qu' un capitell sostenían
 En el cual tan preciós moble
 Els escuts de cada poble
 Col-locats també se veyan,
 Tres ó cuatro nins que jeyan
 Representant sa pobreza
 Enmitj d' aquella riqueza
 Qu' enlluernava y aturdía...
 ¡Valgam la Verge María!
 ¡Quins satins y quins brodats!
 ¡Quins serrells y quins dorats!
 Y ¡ab quina magnificencia
 Enmitj d' quella opulencia
 Lluhía divinament
 S' estrella del Occident!
 Germanets, be m' hau de creurer,
 Jo no se lo que vaitx veurer
 Jo no m' podia explicar
 Tot alló que veyá allá;
 Però... memoria faré
 Per veure si ho contaré:
 Mes de trenta musicants

Qu' anavant sonant sonant,
 Ben vestits tots d' arlequins,
 Trages molt bons y molt fins.
 De banderas adornat
 Un cotxo ben apañat;
 Molts qui dalt cavall anavan
 Y sa processó animavan.
 L' industria, emblema preciós
 De mérit y molt costós.
 Un carro plé de fihéts
 Que semblavan angeléts,
 Altre música venía
 Que sonava nit y día;
 Y musichs tant divertits
 De *Pierrot* navan vestits.
 Des Casinos sas banderas
 Seguían totas darrera,
 Dins un cotxo cada una
 Flametjant á sa fortuna.
 A la fí, germanets meus,
 Casi casi me sap greu
 Es dirvós que 'm vaitx cansar
 Y á cameva vaitx anar;
 Dirigintme cap á 's moll,

Ab es sach demunt es cóll,
 Sa garnera y es cabás
 Y sa pala, baix des bras,
 Llamentant sa situació
 D' aquet poble de Mahó,
 Y plorant encara mes
 D' aquell día es meu excés,
 Puis vos diré, pes meu mal,
 Que perdé tot es jornal;
 Perque allá, cap alt, badant,
 Es temps me va anar passant,
 Y no havia replegat
 Per omplir ni un quart de sach
 Aixis es que molt gustós
 Vos vendrá un glosat ó dos
 Un que té necessitat
 Y demana caritat
 Sens tenir res d' embustero

Andreu Síntes (Barrendero).

1057111

SM C^a8 40

